

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Освітньо-професійна програма

«Німецька мова і література»

перший (бакалаврський) рівень освіти

Галузь знань

01

Освіта / Педагогіка

Спеціальність

014 Середня освіта

(за предметними спеціальностями)

Спеціалізація

014.02 «Середня освіта (мова та література (німецька))»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія і практика перекладу
Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Викладач (-і)	Ткачівська Марія Романівна
Контактний телефон викладача	(0342)596141
E-mail викладача	maria.tkachivska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекційні, семінарські заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	вівторок 15.10
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Теорія і практика перекладу» передбачає засвоєння видів і типів перекладу. Студенти мають можливість розрізнити жанрово-стилістичні особливості (ознаки) різних типів тексту. На завершальному етапі вивчення основної іноземної студенти оволодіють здатністю аналізувати не тільки переклад тексту художнього твору, але й особистість автора, суспільно-історичну ситуацію, літературний напрям. Курс спрямовано також на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння шляхом пошуку, читання і аналізу текстів. У процесі здійснення перекладу важливо попередити помилки, що виникають через схожі, хоча насправді відмінні явища в межах кожного аспекту іноземної та рідної мов. Вивчення курсу — Теорія і практика перекладу покликане запобігти інтерференції української мови на іноземну та навпаки.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<ul style="list-style-type: none"> • розкрити загальні питання теорії перекладу; • ознайомити студентів з основними моделями та способами процесу перекладу; • забезпечити глибоке засвоєння видів і типів перекладу та їх використання для правильного (адекватного) відтворення значень комунікативних одиниць мовою перекладу (МП); • навчити студентів розрізняти і використовувати різні види трансформацій, <p>У процесі здійснення перекладу важливо попередити помилки, що виникають через схожі, хоча насправді відмінні явища в межах кожного аспекту іноземної та рідної мов. Отже, вивчення курсу –Теорія і практика перекладу покликане запобігти інтерференції української мови на іноземному та навпаки та набути навичок перекладу.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
4.1 Загальні компетентності :	
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. • Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово. • Здатність бути критичним і самокритичним. • Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. • Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. • Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми з теорії і практики перекладу. • Здатність працювати в команді та автономно. • Здатність спілкуватися державною та німецькою мовами. • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. • Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 	
4.2 Фахові компетентності :	
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність використовувати в професійній діяльності знання про німецьку мову як 	

особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

- Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку німецької мови та літератури, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.
- Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати державну та німецьку мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- Здатність вільно оперувати спеціальною перекладознавчою термінологією для розв'язання професійних завдань.
- Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

4.3 Результати навчання :

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та німецькою мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз в галузі теорії та практики перекладу, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Організувати процес свого навчання й самоосвіти у галузі перекладознавства
- Знати й розуміти систему німецької мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію німецької мови і літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
- Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та німецькою мовами.
- Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- Аналізувати й інтерпретувати твори німецької художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.
- Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної освітньої спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекційні заняття			14		
Семінарські заняття			16		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
VII	014 Середня освіта	4		Нормативний	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год	Вага оцін ки	Термін виконання
Семестр 1					

Тема 1. Мистецтво перекладу: основні положення	Лекційне заняття	3, 5, 7	Опрацювання лекційного матеріалу, 4 год	2	Лютий
Тема 2. Національно-маркована лексика: проблема збереження її етномовної специфіки в перекладі.	Лекційне заняття	4, 8, 9	Опрацювання лекційного матеріалу, 4 год	2	Лютий
Тема 3. Художня сила імені: особливості відтворення ономастичних реалій	Лекційне заняття	3,6, 22	Опрацювання лекційного матеріалу, 4 год	2	лютий
Тема № 4. Лексичні одиниці з радянськими оцінними конотаціями та концептуалізаціями і їхній переклад.	Лекційне заняття	1, 5, 4,	Опрацювання лекційного матеріалу, 4 год	2	березень
Тема № 5. Інтертекстуальність	Лекційне заняття	1, 4, 7	Опрацювання лекційного матеріалу, 4 год	2	Березень
Тема № 6. Абревіатури в художній літературі та стратегії їхнього перекладу	Лекційне заняття	2, 3, 4, 5, 9	Опрацювання лекційного матеріалу, 4 год	2	Березень
Тема № 7. Поетичні вкраплення та їхній переклад	Семінарське заняття	2, 6, 8, 11-19	Підготовка рефератів, 4 год. Аналіз оригіналу та перекладу тексту, 2 год.	4	Березень
<i>Семінарське заняття № 1. Українські реалії та їхнє відтворення на німецьку мову.</i>	Семінарське заняття	2, 3, 4, 7, 12	Аналіз оригіналу та перекладу тексту, 2 год	4	квітень
<i>Семінарське заняття № 2. Власні назви та їхній аналіз.</i>	Семінарське заняття	8, 10	Аналіз оригіналу та перекладу тексту, 2 год	4	квітень
<i>Семінарське заняття № 3. Робота над текстами. Переклад та аналіз перекладу текстів.</i>	Семінарське заняття	1,5,6,7, 12	Порівняльний аналіз запропонованих уривків тексту оригіналу і перекладу	4	квітень
<i>Семінарське заняття № 4. Робота над текстами.</i>	Семінарське заняття	2,4,5, 9,11	Підготовка доповіді, 4 год.	4	травень

Переклад та аналіз перекладу текстів.					
<i>Семінарське заняття № 5.</i> Інтертекстуальність як перекладознавча проблема.	Семінарське заняття	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8	Підготовка доповіді, 4 год.	2	травень
<i>Семінарське заняття № 6.</i> Робота над текстами. Переклад та аналіз перекладу текстів. Переклад уривків із роману Ю. Андруховича «111 інтимних міст»: с. 17-18 «Алупка»; с.107-110 «Грац»; с.218-119 «Кельн»; с. 259-260 «Лондон»; с. 261-266 «Львів».	Самостійна робота	1, 2, 4, 9, 11, метод.з.	Аналіз тексту, 20 год	3	травень
<i>Семінарське заняття № 7.</i> Робота над текстами. Переклад та аналіз перекладу текстів. Переклад уривку із роману С.Жадана «Ворошиловоград» (Частина I. С. 3-8).	Самостійна робота	1, 7, 8, 9, 12 метод.з.	Аналіз тексту, 10 год.	3	червень
<i>Семінарське заняття № 8.</i> Робота над текстами. Переклад та аналіз перекладу текстів. Переклад уривку із роману С.Жадана «Месопотамія» (самостійно обрати уривок).	Самостійна робота	4, 6, 7, 11, 18, 21 метод.з.	Аналіз тексту, 20 год	3	червень
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Передбачено одну письмову підсумкову роботу (максимум 10 балів) та дві поточних (максимум по 5 балів кожна).				
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру				

	за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 30 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 1.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали письмових робіт.
7. Політика курсу	
<p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, письмових робіт, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях, активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань, списування, результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.</p> <p>Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>	
8. Рекомендована література	
Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Гамзюк М. В. Емотивність фразеологічної системи німецької мови (досвід дослідження в синхронії та діахронії): автореф. дис. ... доктора філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». Київ, 2001. 31 с. 2. Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Теорія та практика перекладу (німецька мова) : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця : Нова книга, 2006. 592 с. 3. Іваницька М. Л. Мовна особистість перекладача як чинник впливу на продукт перекладу (на матеріалі роману Б. Леберта «Крейзі»). <i>Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики</i>. 2012. Вип. 21. С. 147–159. 4. Іваницька М. Л. Особистість перекладача в українсько-німецьких літературних взаєминах : монографія. Чернівці: Книги. XXI, 2015. 607 с. Коваленко А. Я. Науково-технічний переклад: Навчальний посібник.– Тернопіль: Вид-во Карп'юка, 2001.– 284 с. 5. Коломієць Л. В. Перекладознавчі семінари: методологічно-стильові орієнтири в українському поетичному перекладі від кінця ХІХ до початку ХХІ століття (на матеріалі перекладів англомовної поезії та поетичної драми): навчальний посібник. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 495 с. 6. Коломієць Л. Український художній переклад та перекладачі 1920-30-х років. Вінниця : Нова Книга, 2015. 360 с. 7. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: Навч. посібник для студентів. — Київ: Юніверс, 2003. — 280 с. 8. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад).– Вінниця: НоваКнига, 2003.– 448с. 9. Мізін К. І. Методологічні проблеми відтворення «чужокультурної» інформації в мовних знаках: симбіоз зіставної лінгвокультурології та перекладознавства. <i>Актуальні проблеми філології та перекладознавства</i>. 2016. Випуск 10. С. 294–300. 10. Мізін К. І. Уникнення перекладацьких помилок при відтворенні англійською мовою назв «чужих» емоцій: корпуснобазована методика. <i>Лінгвістичні студії</i>. 2021. Вип. 41. С. 341–352. 11. Ребрій О. В. «Образ перекладача» vs «образ автора»: взаємодія чи протидія? <i>Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки</i>. 2011. Вип. 56. С. 170–174. 12. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В. 	

Н. Каразіна, 2012. 376 с.

13. Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства : конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.

Додаткова

14. Бурда О. В. Міфологеми та ідеологеми як специфічні й етно-соціально забарвлені терміносистеми / О.В.Бурда //Проблеми української термінології.– 2002.– №453. – С. 171–174.
15. Іваницька М. Л. Молодіжний сленг в оригіналі та в перекладі: вплив особистості перекладача на адекватність відтворення. *Германістика у XXI столітті: когнітивна, соціо-та прагмалінгвістика* : тези доповідей II Всеукраїнської наукової конференції германістів з міжнародною участю. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. С. 46–48.
16. Лановик З. Художній переклад як проблема компаративістики // Літературознавча компаративістика. — Тернопіль, 2002. — С. 256–271.
17. Лановик М. Перекладознавчі проблеми компаративістики крізь призму літературознавчих теорій // Літературознавча компаративістика. — Тернопіль, 2002. — С. 272–309.

Методичне забезпечення

1. М.Р. Ткачівська. [Інтертекстуальність та цитати доби тоталітарного режиму внімецькомовних перекладах творів Ю. Андруховича](#)
2. М.Р. Ткачівська. [Цитати доби української незалежності в німецькомовних перекладах творів Ю. Андруховича](#). - Вісник Луганського національного університету.
3. М.Р. Ткачівська. Поетичні вкраплення та їх переклад (на прикладі української та німецької мов) Наукові записки Національного університету «Острозька академія» Серія «Філологічна». Випуск 54. С.300-303.
4. Ткачівська М. Вставні слова і мовне табу (про ще одну проблему ли- хослів'я) / М. Ткачівська // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – Вип. 126. – 606 с. – С. 266-270.
5. Ткачівська М. Мова гніву або вербальне опоганення / М. Ткачівська; гол. ред. Н. В. Іваницька // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологічна (мовознавство): збірник наукових праць. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2014. – Вип. 19. – 474 с. – С. 263-268.
6. Ткачівська М. Р. Мовні «заплати» або лихослів'я (перчений хліб перекладача) / М. Ткачівська // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – № 3 (286) лютий 2014. – 184 с. – С. 50-57.

